

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 20. Tristis est anima mea, &c. Tristitiam assumpsit Christus in pœnarum suarum augmentum, quas ita desiderabat vt ad illarum passionem maius effecerit miraculum, quàm illud Iordanis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

& alligare peccata tua: tuoque damnatio. Nos
famae populus electus, ut in nobis ostendat,
nosque reddat misericordiae suae receptaculum.

In laudem & gloriam & honorem, ait Apostolus
Petrus, cui concitit Apostolus Paulus: In laudem
gloriae suae. Quis merito conferat praesentia illi
populo beneficia; cum illis quibus nos praevenerit
imbecillitas? Si namque illos de potestate eruit
Pharaonis, & per mare transiit rubrum: nos
per mare sanguinis sui de diaboli seruitute ven-
ditur. Illis manna pluit de caelo Angelicis
manibus ex tere nubium compositum. Nobis
suum tradidit corpus operam Spiritus Sancti ef-
formatum, ex ea quae solem ipsius puritate tran-
smitit. Illis potant tribuit aquam de petra: nos
in aeternum propriam propinquant sanguinem. Illis
Sacramenta praescripsit, & sacrificia purificatio-
nis destinata corporalibus: nobis autem ani-
marum purificationem. Illis terram concessit fer-
tiliorem: nobis autem caelum obtulit eminentissimi-
mum. Cum illis in umbra & figura arca con-
tentus est: nobiscum vero in rei veritate &

propria persona. Ecce ego vobiscum sum omnibus
diebus usque ad consummationem saeculi.

Tandem eadem arguitur differentia illicum
de hac beneficiorum, quae reperitur inter vivum
& pictum, inter corpus & vimbram, inter veri-
tatem & figuram. O qualis hic Ecclesiae soe-
cietate populus. Vos autem genus electum, regem
Sacramentum gens sancta, populus acquisitionis, ut
virtutes amovetis eius, qui de seculo vos vicia
ut in admirabile lumen suum. Vestra perditio
construit illam; vestra affligunt illum incom-
moda, vestra illum criminosa timore percellunt,
nostroque timore conficiunt ut illi mortem ad-
ferte sustineant. Habemus hic D. Ambrosii Dolens
ergo Dominus: Iesu non tua sed mea vulnera, non
tuam mortem, sed nostram infirmitatem. Et nos
stimulamus esse in doloribus (ait propheta) cum
tu non pro te, sed pro me doleres. Et quid hoc
quod ipse miraris quod se affligat & con-
tulit & illorum doleat perditionem, conside-
ramus quod illos ut populum suum amore com-
prehenderet: quandoquidem ex solo conspectu
mortui amici sui Lazari tantum contristatus
fuerit, ut lacrymas profunderet vberibus? Cum
genium & lacrymarum Martha & Mariae cor illi
ec videret, ut continuo oculos illius fontes
viderimus mortem & perditionem tantorum, quos
se tenere diligebat intuitus, quales omnes erant
illius populi contribules. Quid miramur quando
pro amicum doluit, qui pro vobis flet? Et quid

miramur si moriturus pro omnibus cadens, qui La-
zarum resuscitaturus illacrymatur? Sed & ibi
pro foris lacrymas commovetur. &c.

Formae conclusionem & ait. Si tantopere po-
puli illius plagarum perditionem, quia electus erat,
& si tantum contrahat merorem ex damnatio-
ne Iude sacrilegi proditoris, qui collegio suo
sociaverat eum Apostolico; quem non angorem
illi inferre poterit populi Christiani perditio, sin-
guliter electi, & Sacer totis consecrati, tuoque
& Christiane, quem ineffabili & singulari tua
diuinae beneficio misericordiae in suam adduxit
Ecclesiam, suo lauit sanguine, suis dixit mu-
neribus, suaque divina gratia reddidit formo-
sum? Sic dixit D. Paulus, quod refert D. Hiero-
nimo. Nolite contristare Spiritum Sanctum Dei, in quo
signati estis in diem redemptionis: Vobis recte di-
cite potuit: Nolite contristare Christum Iesum, qui
dedit semetipsum pro vobis, ut vos redimeret ab
omni iniquitate, & mundaret sibi populum accep-
tissimum, &c. Hoc argumento ducitur D. Ambr.
Verumtamen non hoc ita sumendum ut dica-
mus Christum mortem non exhortuisse, quam
realiter exhortuit, ut sapienter diximus & dico-
mus, sed quod significet quod eo modo mortem
non timuerit, quo nos illam formidamus, nec
illi fuerit inuolutaria, cuiusque desiderio repa-
gnans: quinimo illam desideravit & voluit: sed
hoc potissimum illum afflixit, quod ipse mini-
me desiderabat, peccatum & perditio Iudaeique
Iudaeorum, licet ipso permittente ita succederet.

§. 21. Tristis est anima mea, &c. Tristi-
tiam assumpsit Christus in parturitione suarum
ex gemitum, quas ita desiderabat ut ad illa-
rum passionem manus efficeret unguiculum,
quod illud Iordani.

Secundam huius timoris & tristitiae Christi
causam assignat D. Augustinus quod nempe mer-
tem eo modo voluerit assumere, quod foret
illi molestior, non suis modum accidentibus gra-
vioribus, sed iis omnibus duram, quibus non
posset esse cruciata. Nemo Catholicus negat
Dei filium venisse in mundum, ut pateretur pro
nobis & moreretur: in hunc finem corpus ac-
sumpsit magis dispositum ad dolores pernasque
sentiendum, cui nullum simile in tota natura
formatum agnoscerimus. Hoc verbis illis mysti-
cis indicant. Oblatione & hostiam voluisti, corpus
autem operasti mihi, &c. Venis ut facias voluntatem
tuam Deus, &c. Verbum illud, Corpus operasti mihi,
non

Ephef. 4.
in quo 30.

49

Ephef. 4.
in quo 30.

non

I. non tantum significat à Deo corpus illi formatum absque virili opera in purissima Virginitate alio: sed quandoquidem passus aduenit, illud ita disposuit, ut pre ceteris omnibus maximè ad in hunc finem aptaretur: hec etenim emphaticè est verbi illius *Aptasti*: quia ut aliàs cum D. Li. 3. *Gen.* August. troinauimus, aptum dicitur aliquid in *seffo. c. 13.* ordine ad formam vel finem aliquem: venit passus atque ad hoc dedit illi corpus magis conueniens passioni, magis tenerum, magis sensibile, potentias habens viuaciores. Ita ut dolentius sentiret vnus aculeus punctiorem, quam eo nouacula aperturam, imò & lancea, magisque eum icinium affligebat ordinariū, quam te in pane & aqua abstinere, prout aliàs probauimus. Veniens igitur passus, non tantum corpus assumpsit magis passibile, sed etiam plura & grauiora voluit pati tormenta: qualia nullus in mundo pertulerat, eoque modo, ut ipse solus multo grauiora toleraret, quam omnes Martyres, ut probat Theologus Princeps D. Thom.

Tract. 7.
N. 102.

II.
Omnes
pari refu-
giunt.

Nec hoc solum sed illa voluit eo modo perpeti quò possent illi dolorem inferre acerbiores & grauius illum torquere atque mouere et crucientius. Homines quotquot in mundo sunt, pari fugiunt & tormenta, quanto possunt studio, ita ut quatenus se illis liberos eripiant quælibet agant admiranda. Quem non mouet alter lapidem ut fugiat & lateat ne reus à Rege comprehendatur? Iam captus quas nõ ingemulos querit artes quibus se vinculis absoluat, præsertim si capitis vitæque periculum pertimet? Quid quid in mundo sic in eum finem dirigunt ut nullum patiat quis cruciatum. Agricola ne famem incurrat, quos non cum tellure labores perperit? Mercator ne paupertatem sentiat, infirmus quia colicâ torquetur vel febribus exæstuat, ut se his omnes eripiant, quæ non suspenda moluntur? Non solum hoc agunt sed quando sibi cognoscunt impossibile cruciatum euadere, omnibus remissis conuertunt ut poena quanta potest sit minima, deinde eo modo quo minorem ipsis possit adferre cruciatum. Quid agit ille iam condemnandus, ut poenam sibi minuat, insidendam, ut tanta non sit, & quando iam est insidenda, minori qui possit rigore & tormento exerceatur? Quid non molitur alter, quam instanter virget ne non membratim diuidatur sed solummodo iuguletur? Et hoc ita fiat ut sibi populo oculi obueclentur habeatque adstantes sibi consolatores. Imò & ipse cui vena aperienda præscribitur, laborat ut eo modo fiat quò minorem sentiat ex nouacula molestiam.

Potèrò Christus non solum pati refugit, aut ulla vim adhibuit diligentiam, quâ se de tormentis morteque liberaret: quinimò miracula edidit, ut possit eximia. Quis talem vidit illum? Res videtur omnem fidem superare: scias nihilominus placere de fide esse Catholicarum, tantum ut pati possit, miraculum hoc adeo stupendum operatus est, & te ceteris omnibus eminentius, nec non triginta per annorum annorum curriculo confirmatum: nam ab instanti purissimæ lux Conceptionis in ventre Virginitatis immaculatæ, vsque dum in cruce mortuus expiraret anima gloriam contigit ascendit, & quasi vi compressam, ne dimicaret & deflueret in corpus: hæc est enim natura gloriæ, ut Deo vnito animæ, eo modo quo Theologi declarant, ex hac visione processit, quod anima hæc gloriæ beata sit & gloriosa: & hæc hæc forma est corporis illius motum suum vitamque communicat & cum illa anima sit gloriosa, naturaliter & necessario communicat hæc gloria corpori, ut illud non solum reddat ipso sole clarius, agere & leue, quasi spiritus esset purissimus, ut ipsos possit penetrare celos: sed etiam impassibile: ut quævis medium ignibus hæret infernalibus, nec minimum possent illi dolorem inferre, nec quantum mille pugionibus impeteretur, vulnerari possit, nec mille tormentis æneis quassari vel in minimo possit consistere. Non possit in ipso statu corpus sentire grauitatem, non famem, non sitim, non aliquam poenam speciem licet minimam. Vniuit se verbum diuinum nature humanæ in ventre virginali: hinc anima eius beata fuit, tanta mo eadem gloriâ quâ modo fruatur in celo, scilicet omnium eminentissima. Ex hac sequi naturaliter & necessitate debebat in corpore gloria, quodque illud efficeret gloriosum, ipso sole splendidius, nulla grauitate, nullo pondere molestem, immortale, ut illud mors non posset euertere, impassibile ut nullum poenarum genus posset illud ex cruciatu. Ut autem pati posset, illud tunc prodigiosum operatus est miraculum, quò gloriam hanc in anima suspensam detinuit, quasi cursum eius reprimens naturalem, ne torrentem suum effunderet in corpus, præclarus est hoc longè miraculum, quam calorem flammatarum ardentium Babylonicæ fornacis in illis ipsis cohibere, ne profluere possent nec dimicare in corpore sanctissimorum illorum adolescentum, qui iam & integri inter medias flammam obambulant tantòque mirabilius, quanto conuenientius est & magis proprium gloriæ animæ, illam in corpore deducere, quam calorem de flammis pro-

dece flagrantissimum. Itaque cum animam habere et mare gloriæ, eius cohibuit impetus, sic ut nec gutta quidem in corpus defuisset; illud relinquens perfectè planèque passibile & mortale: nam nisi Deus esset qui hoc ageret (cui plenè subiecta est natura quæ nullam patitur violentiam in eo quod in ipsa operatur) diceremus vim illi maximam inferri: sicut diceremus quòd vim inferretur flammis fornacis Babilonicæ vastissimis, suspendens in illis calorem, ne eum producerent & corpora comburentur eorum qui illis circumcingebantur: nam etiam ut grande miraculum censeat Spiritus S. Ignem in sinu deferre & restimenta non comburi. *Namquid potest homo ascendere ignem in sinu suo ut vestimenta sua non ardeant?*

¶ Inter insigniora miracula quæ Deus operatur est, quibus populo suo portam aperiret in terram promissionis hoc præ ceteris celebratur, quod in aquis Iordanis toto stupente mundo paravit nouissimum. Transire debet populus in Iordanem fluvium, cuius numerus vitæ sexcenta milia bellatorum exercebatur, exceptis parvulis, mulieribus, gregibus, aliisque animalibus. Quomodo fiet istud? nam Iordanis ripas alui sit, tempore missis, impluerat. Precipit Dominus viam suam per illum ingrediatur: & ecce continuo vehementior aquarum impetus in parte cohibetur superiori; eo modo ut instar montium accellerent: vim pariebantur, & defluere non nisi Deus illas à fluxu cohiberet. Per hoc diluendum inferioribus via patebat amplissima, quæ pèllectris per alueum fluminis tanta tradidit populi multitudo, magni & parvi & mulierum quam plurima. Insuper fuit hoc absque dolo miraculum, ac multò hodiernum illò præclarus, quò nobis viam sterneret ad terram possessionis nempe cæli, quæ debet esse ut Iordanis quidam mysticus, hic est Christus verus Dei filius factus homo, transiens per omnes dolores, penas, & calamitates, quas nostra mererentur crimina. Quomodo fiet istud? Stupendo utique miraculo.

De fonte diuine essentia in ipso profuit vehementissimus gloriæ animæ fluxus, hic si defluat consumque prosequatur, impossibile erit ut per aliquod possit transire tormentum aut penam, quanto magis per mortem. Ad hoc igitur fuit suspendum hoc miraculum quo cohibeantur aquæ gloriæ in parte animæ superiori, sint ibi velut constructæ & coactæ, relicta parte inferiori sua sicca & arida, ut nec earum quidem gutta in illum defluat deorsum: explico me: corpus ita

manet passibile & mortale ut per illud transe possint alape, vincula, carceres, flagra, spinæ, clui, crux, totusque exercitus tormentorum innumerabilis, passu sta libero, ut nullum illis fiat obstaculum, nullum illa retineat impedimētum. O facinus oblitendum quod Christus agat ut pati possit tam mirabile prodigium! hoc tu quidem faceres, si vires tibi non deflent, quo non patereris, sed quo patereris quis unquam fecit? hoc miraculum Dominus totâ vitâ sua sic continuauit, ita absque omni dispensatione, ut vel semel dum gloriâ hanc animæ defluere permisit in corpus, in mysterio ineffabilis figuratificationis, nouo adscribitur hoc miraculo.

Quærit D. Thom. utrum miraculum fuerit? p. 4. 45. quod tunc Dominus operatus est: nam nonnulli 4. 2. censeat quòd non, cum potius fuerit vel parum. VI. deflente à continuatione miraculi illius conti. An Christi, quod in seipso operabatur, animæ suæ gloriâ suspendens ut in corpus dimanaret, sicut figuratio miraculo adscriptum non fuisse, si calori ignis fuerit mirabilis habenas laxasset, ut iuuenum illorum raculola corpora concremaret: imò potius fuisse interumpere eiusdem continuationem, illum in ipso detinendo. Magnum hic interuenit miraculum (ait præfatus Doctor) non quod curere permiserit animæ gloriâ in corpus: quinimo miraculum erat illam constructâ suspendere, sed quod tali modo pateretur illam defluere, ut totum corpus occupans, illi non admerit aut consumpserit mortalitatem aut passibilitatem: ut enim naturale est gloriæ animæ, deriuari in corpus, sic quoque naturale est quando deriuatur, illud efficere immortale & impassibile, atque in eo totum hoc consumere, quòd illi vel minimam potest adferre molestiam: & miraculum est prodigiosum mortalitatem & passibilitatem illius conseruare corporis, quòd gloriâ circumcingitur ab ipsa anima procedente, non minus quam in rubo quem vidit Moyses spinas conseruare illas; cum torus voracissimo igne comprehenderetur, & non minus quàm fidelem conseruare, quæ est habitus obsecutus; intellectu Apostoli Pauli quando sapiens illum Deus ad tertium cælum, clarissima luce gloriæ collustrauit, de quibus ingeniosè disputant Theologi.

Itaque tam constanter operatus est Dei filius hoc miraculum, quòd pati possit, ut vnica vice quâ voluit ad modicum tempus dispensare, Apostolis suis prototypum quoddam promissæ gloriæ propositurus, ut ibidem diximus: operatus fuerit alterum non inferius: quod illud

Quod

Quod in corpore suo conseruauerit esse passibile & mortale: nam tale erat etiam in illo breuissimo tempore, quo communicata fuit illi gloria: hec illi spatio nullam senserit poenam, ita ut nec quidem in illo uoluerit ipsum a passibilitate & mortalitate liberare. Perpende quanto flagrant studio patendi. Nec hic subleuit, sed in eo ipso quod passurus erat, hoc uoluit eo modo perpeti, quo grauiori posset illam dolere, poenaeque cruciari: nam idcirco uocatur ab Isaiā *uir dolorem & suam infirmitatem*: imò quasi in illis sibi complacens, ut alius diximus. Homines nedum sunt amantes deliciarum, ac insuper illis laborant eo modo frui, quò maiori possint uoluptate recitari. Non fatiscit gulo si proponatur illi gallus indicus uel perdis in cibum, insuper procurat ut talibus coquatur condimentis ut gustus suo placere possit sapidissime. Poterat autem inextinguibilis non sibi factum altimat, si uina bibat optima, sed insuper adlaborat sic illa condiri & refrigerari, quò dulcius suo sapienter appetit. O Christe saluator quam tibi bene sapiebat dolorem poenarumque passio: quocirca non illi satis fuit ita cuncta disponere ut in se poenas omnes & tormenta susciperet, sed etiam uoluit hæc ita fieri ut poenam illi & tormentum posset adferre trucidatus.

Isai. 53.

§. 21. *Assumpsit Christus quod illi posset augere cruciatus: ad hoc in cruce bibit acetum, non uero uinum myrrhatum.*

Hinc opus hoc manauit, ut cum recusasset uinum bibere ante crucifixionem sibi propinarum, bibere postmodum uoluerit acetum in spōgia antequam exspiraret oblatum. Non est leue negotium, quod SS. Patres expendant circa id quod SS. Euangelista in hac occasione scribit. Testantur D. Matth. & D. Marc. *Dederunt ei uinum bibere cum felle mixtum, & cum gustasset noluit bibere.* Idem Euangelista Marcus & D. Ioannes referunt quod dederint illi in spongia hyssopo circumligata acetum bibere, hyssopus autem herba est amarissima: & ait D. Io. *Accipit acetum.* Domine mi, ut quid tantummodo uinum gustare amarum & bibere noluisse? Si pati delideres, multum ex illo bibe, quod tanto gustum torquet eruciatu. Si uinum fuerit quod illi dederunt, quò de causa dicit D. Ioannes acetum fuisse? Si hoc non biberit quomodo dicit: *Cum accepisset accepisset acetum?* Videtur hæc sibi contradicere, non tamen sic est, imò præclarum inuoluntariter & mysterium insuper multo præclarior. Non fuit uincus simplex potus, sed duplex: uisus uini, & alter acet.

Primum fuit uini, quem illi in monte Caluarie priusquam crucifigerent illum, propinarunt. Notat diligentissimus patet & doctissimi fuit mos Nicolaus Lyranus & ait se hoc simpliciter Christo ex libro quodam Iudæorum qui inscribitur: *Liber iudicum ordinatorum*: Quamuis enim apud multas nationes mos hic inrebuert, quo crucifigendis uel insipite nodoso perforandis, ualculum uini cum myrrha aliisque speciebus confortatiuè exhiberetur, quibus ex una parte cotillibus illis roboraretur, & ex altera corporis sensus obstupesceret ne ita grauiore dolore perferrent (res est hæc quam iudicis eius iudicij non nulli apud nos fieri procurant, quando aliquem necesse est tormentis aptari ne illa pestiferis) hoc tamen agebant Iudæi illo Spiritus Sancti commoti consilio. *Dato siceram maceratum & uinum huius qui amaro sunt amaro. & bibens & oblitiscantur egastium suo, & doloris sui non recordantur amplius.* Ex profecto curiose patet & diligenter agit Cardinalis Bionius alioque auctores de uini huius efficacia, amareque quomodo hominem redderet uel insensibilem instar lapidis sentus omnes oblitiscerent. Erat uinum hoc amarissimum, quia myrrha permiscebatur, quæ amarissima est, & merito alio comparanda. Uinum hoc Christo propinarunt iam ad mortem accedenti antequam cruce figeretur D. Augustinus credit idem esse quod ait D. Marc. *Uinum cum felle mixtum*, hoc quod dicit D. Marc. *Myrrhatum*: dicitur enim felle mixtum quia in ysa fuerat, quæ est amarissima temperatum. *Dad. D. Marc. & uinum, inquit bibere cum felle mixtum ad id est amarissimum. sed posuit idam pro amaro. dicit. Causa* Aliorum opinio est quod realiter aliqui pietate moti hoc uinum myrrhatum & amarum procurant, ut Christo daretur, quò cocilli confortaretur, & sensuum uincitas impederetur: pe tantam in cruce poenâ experiretur. uerum quòd tantâ fuerint hostes impietate crudes, ut pauam iudicariet hanc myrrha amaritudinem sed insuper illi sel admiscuerint, quatenus illud quod non sentisset haulti uini efficacia. prius felis amaritudine pateretur. Propinarum sibi Dominus uinum, gustauit quidem, sed bibere recusauit: *fatis sibi accens illud solummodo degustate: Cum gustasset, noluit bibere.* Alius posus iur acet, hunc illi exhiberent: ita quòd iam in cruce exhausto omni sanguine sicut torquet.

Matth. 27. Marc. 15. 23. Marc. 15. 36. Ioan. 19. 29.